

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slugom rastu malo stvari, a nosloga svo polkvaru. Narodna poslovica.

Novel za predbrojba, oglašit itd. Makar i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novel za predbrojba, oglašit itd. Makar i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbliži poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne prima, naka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, sa koji se plaća poštarina, ako se izvana napiše "Reklamacija".

Cakovnog računa br. 317949.

Telefon tiskara broj 38.

Odgovorni urednik i izdatelj Janko J. Mahuža. — U nakladi tiskara Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Tratu (V. Crkveni dr. 1. i. f. ul.).

Govor

Hrvatskog delegata Dr. Laginje.

U zadnjem smo broju u kratko izrecpili važnija mjesta iz govora našeg zastupnika i delegata g. Dra. Laginje, što ga je izrekao u austrijskoj delegaciji povodom razprave proračuna za vojsku, a danas popunjujemo onaj izvadak znajući, da čemo tim zadovoljiti našu čitatelju. Svoj govor započeo je delegat hrvatski i nastavio njemački.

U hrvatskom dielu govora reče, da pošto mu se je pružila za prvi put prilika, da govori u ovako odličnom zboru, hoće da se čuje i hrvatska riječ i to sa dva razloga: jedno za dokaz, da je također pokrajina Istra, koju on zastupa, po većini svojeg stanovništva hrvatska zemlja; a drugo, da kao Hrvat i Slaven protivjuje protiv nakanama uplištenja jedne plemenište slavenske grane, naime Poljske naše braće, u pruskoj kraljevini.

Njemački nastavljujući izjavljuje, da priznaje potrebu vojne institucije, dok su ljudi kakvi jesu. Ali to ne znači, da mora biti sve ostalo, kako je sada. Priznajuju se opazkama svih zastupnika, koji su u razpravi o vojsci naveli različne prijedloge i financijske i gospodarske strane naroda. Za to bi bilo suvislo, da sve opituje, ali naglašuje i on poimence, da je i za narod, kojeg on zastupa od prike nužde, da se snizi trajanje prezentne službe, da se koristnije po narod urede periodične pričuvene vježbe; da se poboljša hrana momčadi i povisi ona niala plaća, što ju vojnici uživaju.

Glede zahtjeva u pogledu narodnog jezika i državnog prava hrvatskoga naroda, izjavljuje se solidarnim sa njim, što je rekao u austrijskoj delegaciji njegov drug vitez Vuković i što su rekli u drugoj delegaciji zastupnici iz Hrvatske.

Govornik spominje kako hrvatski narod i u vojnom stvarima ima nepobitno pravo, da se radi njegov jezik. Pokazuje hrvatsku knjigu, listanu u *Karlovcu pred skoro, sto godina, god. 1811.*, u kojoj je obradjen Napoleonov pravilnik za vježbanje pjesaka u oružju i manevriranje ne samo sa malim četama, nego i sa cijelim divizijama, po čem se ima suditi, da ta knjiga nije bila samo za poduku prostog vojnika, nego i za više častnike. Samo ono nekoliko riječi komande bilo je francuski, a sve drugo krasan hrvatski jezik, koji bi se bas i danas mogao rabiti, samo dakako sa današnjim prapismom. Za dokaz čita govornik nekoliko članaka iz ovog pravilnika.

Nadovezujući na jednu izjavu ministra rata, koji je hrvatskim delegatima odgovorio, da on kao predatavnik vojne oblasti ne može poznati, nego jedinstvenu ugarsku državu, govornik kaže, da taj nazor prama nagodbi između Hrvatske i Ugarske treba bezuvjetno izpraviti. Po poviesti Hrvatska i Ugarska su dvie samostalno države, a po nagodbi, ne pitajmo je li učinjena pravovaljano ili ne, Ugarska i Hrvatska tvore državnu zajednicu, ali ne Ugarsku državu, nego zemlju krunu sv. Stjepana.

Od tih je zemalja Ugarska samo jedan dio. Po toj unji ugarsko-hrvatska državna zajednica ima dvie jednakoopravne zastave i dva grba, koje se obje mora rabiti zajedno, kad označuju koju instituciju, zajednicu između Hrvatske i Ugarske. Takovu zajednicu je stvar vojska. Za to, ako se ima bilo u vojnoj zastavi bilo u vojnom dosadašnjem grbu naša promieniti, ta promjena će imati samo onda biti zakonita, ako bude na samu u korist zastave i grba mogjarskoga, nego također u korist zastave i grba hrvatskoga. Protiv svakom eventualnom drugodijelom rješepju pitanja u pogledu jezika, grba i zastave vojno na korist same Ugarske, govornik se kao sin hrvatskoga naroda svečano ograđuje.

Na opazku, što ju u jednoj od prošlih sjednica učinio delegat trčanski Pittoni, da nalme Talijani traže svoje sveučelje u Tratu i upravno odjeljenje južnog Tirola i da bi za umirenje Talijana dobro bilo, da Aehrenthal govori malo o tim stvarima sa Beckom, govornik primjećuje, da je to posve suvislo, jer je barun Aehrenthal o tim stvarima za stalno govorio sa svojim drugom talijanskim ministrom izvanjskih posala. Kako bilo da bilo, zaključuje govornik, mi Hrvati nismo protivni, da se talijanom dade što trebaju na kulturnom i gospodarsvenom polju, ali zajednička vlada ove monarhije mora da se već jedanput postavi na stanovite, da ne budu Hrvati plaćati koncesije, što ih sa dava Talijanima.

Izborna reforma za istarski sabor.

Izviestili smo opelovno o dogovorih držanih u Beču, između zastupnika hrvatsko-slovenske i talijanske stranke iz Istre pod predsjedništvom i posredovanjem ministra predsjednika baruna Becka. Kod tih dogovora utanačeno: biljahu nekoje temeljne točke, koje se je imalo kasnije izpraviti, popuniti i zakružiti.

Na poziv c. k. namjestnika kneza Hohenlohe sastali su se odaslanici talijanske saborske većine i hrvatsko-slovenske saborske manjine dne 24. febrara na namjestništvu u Trstu, da vježaju dalje o spomenutim temeljnim tačkama.

Vježanje je trajalo dva dana t. j. 24. i 26. febrara.

Kod tih dogovora sudjelovali su, pod predsjedništvom g. namjestnika, od strane saborske većine gg. Dr. Rizzi, Dr. Bubba, Dr. Chersich i Dr. Sibič, a od strane saborske manjine gg. Dr. Laginja i Dr. Dinke Trinajstić.

Sa talijanske strane izdana je u javnost sliedeća objava o uspjehu tih dogovora: „Jučer u dugih dvih sjednica izrecpili su pregovori odpočetli u ponedjeljak između odaslanika većine i manjine istarskoga sabora glede sporazuma o izbornoj zemaljskoj reformi.

U svih pojedinih pitanjih reč bi, da se je postiglo između objlu stranaka sporazum. Sad će se konkretni stilizacija zakonske osnove, nakon čosa će slediti konačno odobrenje sa strane saborskog odbora.

Odmah će se poduzeti potrebito za ponovni sazov sabora, koje će, nenadodje li ništa, zaključiti svoje zasjedanje odlučujući o ovom novom temelju narodnog i upravnog života u posestrini pokrajini.

Za sada nije moguće upuštati se u politički, o kojih, dok nebudu sasma poznate javnosti, bio bi preuranjen svaki sud.

Ovakve rezerve moramo se držati i mi i to tim više, što nam nisu poznate sve političke utanačene mjesta i što valja da progovore o toli važnom pitanju prvi oni čimbenici, koji su kod tih dogovora sami sudjelovali.

Ako se nisu gospoda odaslanici jedno i druge stranke obvezali na tajnost, tada će oni stalno javnosti približiti odnosne zakonske osnove, o kojih imati će pravo svatko da izreče svoje mnijenje.

Iz onoga, što je do sada došlo u javnost, bit će u buduć sastavljen istarski sabor od 44 biranih zastupnika, od kojih bi imalo pripasti 26 Talijanom, a 19 Slovencem. Izborni kotari — izuzev kuriju veleposjedna i trgovačke komore — imali bi biti zakruženi prema narodnom pogledu. Glasovanje bit će izravno i tajno.

Pošto bi Talijani i po novom izbornom redu imali većinu od šest glasova, te bi tom većinom mogli kačo i do sada hrvatske i slovenske zastupnike u svakom plajhu majorizirati, utanačeno je da se za nekoje grane javno uprave — kao za agrarne poslove, za školstvo, građevine, za obdanske poslove — nemože troškili, ako za to neglasuju bar 33 zastupnika.

Zemaljski odbor zastupalo bi pet članova, od kojih bi pripalo na Talijane tri, a na Hrvate i Slovence dva: U zemaljskom odboru morao bi glasovati bar jedan član hrvatsko-slovenske stranke za sve ove predmete, za koje se hoće u saboru većinu od 23 zastupnika.

Inače zaljući zemaljskog odbora nebi bili zakoniti.

Ovoliko za sada o tom važnom i odgovornom pitanju predmetu. Za ono, što nhipisamo uzimljemo na sebe odgovornost a za sve ostalo, što su u tom pogledu približili, bilo naši, bilo protivnički listovi, prepuštamo odgovornost njima.

Izlist svakog četvrtka po dne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju u predpisanu ne plaćaju se i ne vraćaju se poštarijom sto 10 k u obće, 5 k za seljake na godnju ili k 5—, odu. k 50 na pol godnje.

Izvan carovine više poštarijom. Plaća i utičuje 50 u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h, zaostaj 20 h, koji u Puli, 10 h izvan ista.

Uredništvo i uprava nastali se u Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. (Via Gluha br. 1), kamoneka su naslovljena sva pisma i predplate.

Hrvatska stranka prava	23
Napredjaci	4
Srbi samostalni	19
Nezavisni klub	6
Izvan stranaka	4
Koalicija ukupno	56
Seljačka stranka	2
Starčevićanci	1
Frankovci	23
Srbi radikali	2
Divljak	1
Pangerman	1
Socijalista	1
Ukupno	87

Jedan će se uzi izbor vršiti do malo dana između Frankovaca i pristaje seljačke stranke, te će po svoj prilici pobijediti seljačka stranka.

Iz cele Hrvatske domovine stižu vijesti narodnog veselja, nad neukovikanom pobjedom. U nekolicim je mjestima došlo do velikih hrvatskih manifestacija, a u drugim je naša trobojnica veselo navještala pobjedu braće u Banovini.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Pula 5. III. 1908.

Prošao je i ovogodišnji pust. Toliko života, toliko zabava naš „Narodni Dom“ nije vidio. Talijani svi smučeni čude se i ne vjeruju svojim vlastitim očima da je tomu tako. Peču ih osobito plesovi održani dne 28. pr. mj. od podčastnika domobranske pukovnije broj 6 i plus dne 1. t. m. podčastnika strojarske škole. U to nas ime donuciraju skoro kao buntovnike, upozoruju vojničku oblast nek nas izbjegava. Poludili su brato, pa brblju a sami neznaju što. Između plesova spominjemo ples „Dalmatinskog skupa“ 22. pr. mj. koji je ispano iznad očekivanja.

Braće se odazvala pozivu teje velika dvorana „Narodnoga Doma“ sakupila mnoštvo našega naroda iz hrvatskog nam Dalmacije, bilo ih je i u narodnom odijelu a mnoštvo njih u crvenkapi. Došao je i viceadmiral I. pl. Ripper, kojega je vrli predsjednik i poznati rodoljub gosp. Niko Marčević pozdravio leplim prigodnim slovom. Veseli se je zabava protegnula do 6 u jutro kad se povratke svojim kućama zadovoljni radi ugodno prošle noći i učinjena narodna dužnost.

Spominjamo krasno uspjelo plesovo „Sokola“ dne 29. pr. m. Ijuna zadnji dan pusta, voljni putki ples dne 1. tek. m. I sjajni „bojotni“ ples naše čitaonice. Podpunomama zadovoljni nad uspjelima, a protivnici nek se slobodno srde, nas to nije ni najmanje briga već koračajmo napred.

U Hrvatskoj.

Sfajan uspjeh izbora u užoj Hrvatskoj poznat je već hrv. narodu. Veselja je vlast potekla od ustaju do ustaju, od sela do sela, od grada do grada. Hrvatska još živi, Hrvatska se preporadja. Niti novac, niti prijetnja, niti sila, niti budislikoje opasine ne mogu nas zaustaviti na putu napredka, na putu slobode. Veseli se stoga Hrvatski narod i ustrajno po započetoj putu.

Umorstvo Šiligoja.

Svi se još dobro sjećamo okrutnog, zverakog zločina počinjenog u blizini Galežana nad ubogim Šiligojem kojega kamjenjem usmrtili. Pred par dana držala se pred okružnim sudom u Rovinju rasprava protiv obuzenika Divdi Ivanu 26 godina star i Dominik Zanetti 28 godina star oba iz Galežana, obuzeni po § 143 k. z. koji govorio teškoj tjelesnoj ozljedi. Oba obuzenika radi pomanjkanja dokaza, bijahu riješeni obtužbe i tako grozan taj zločin, plod političkih strasti, ostaje još uvijek pokriven gustom tamom.

Voloski kotar:

Iz Voloskog nam pišu:

„Zalostno!“ Na pustni ponedjeljak, na putu između Kastva i Voloskoga, sastao sam nekoliko četa i četica naših ljudi svakojako, najviše ružno, okrabuljenih. Kad sam jednu takovu četu sastao, gledao ju i jednu stranac, koj je upravo onda samnom rasgovarao, pa uzviknuo: „Zalostno!“ Kao da mi je taj klicaj iz ustiju izvadilo. Mene gledajućega ono četo i četice, obuzeo je neki osjećaj, kojemu nisam dao izražaja. Prvi izraz tomu osjećaju dao je onaj stranac. Zalostno i tri put zalostno je mnogo onoga, što čovjek vidi u pokladno doba po roznih stranah, i među našim narodom.

Nisam noprizjatelj veselju, zabavama i sali. Pače držim da je to nužno, ako ne svim, a ono većini ljudi. Ko radi, ko svoje dužnosti vrši, taj ima i pravo da se radogod, u stanovilih zgodah veseli, i da daje izražaja svojem veselju. Nek se veše ljudi i u gradovih i na selih, i u palačah i kućicah, svaki po svoje, al niko nek ne prevršuje stanovite mjere. A tu se na mnogo prevršuje, i to je zalostno.

Zalostno je, da mnogi mladići i djevojke svaki mili četvrtak i svaku dragu nedjelju pokladno doba probavljaju na plesovih ciele noći, da se ni jedni ni drugi nebrinu ni malo za kućne potrebe, za starca oca ni stariću majku, već dobijeni novac mladići većinom zaplešu i zapiju, a djevojke na se za odjela bace.

Zalostno je, da mnogi mladići i djevojke ni malo ne gledaju na svoje zdravlje i da baš s nepozornosti na plesovih zadobivaju klice bolesti, koje jih prerano u grob sprave.

Zalostno i prezalostno je, da ima na takovih plesovih i dječaka i djevojčica, recimo ispod 18 godina, da jih ima i od 14 i od 12, i od 10, i od 8, i od 6, pače da ima „ljuhezljivih majčica“, koje svoje djetete nose u naručaju, da se i ono nagleda plesa, a pri tom naužije onoga slaboga zraka, koji obično u takvih plesnih prostorijah vlada. Neznadu jedne, da tim skraćuju život svojim miljenčatom, koju uz zdravu hranu trebaju čitoga zraka i vjeterijega sna, ako hoće da budu zdrava tiela i bistra duha.

Zalostno i prezalostno je viditi mladiće, pa i njeke ako riedke mužove, gdje na pustni ponedjeljak čim ružnije dronjke, na se bace, pa o pas tri, četiri, pet zvonaca objese, da pak sami ili u četnicah istu slični nastavu, te se medjn sobom hrvaju, tuku, mlate, i često jedan drugog uništavaju. Takovih doleta, „zvončara“, nestaje, al bi bilo dobro, da posve nestanu, da njim se i trag zatara.

Zalostno i prezalostno je, da sve više raste broj mladića i dječaka, koji se na pustni ponedjeljak odvajaju čim odurnije, zamazuju si, najviše ocrnjaju lica, pa se idući od sela do sela i pobirajuć foja, valjaju u blatu ili prašini i počinjaju svakojakih nepogodstina.

Zalostno i prezalostno je sve to. Nije čudo, da Turci smatraju, da kračani u pokladno doba pludate. Hotće znati za to doba, pitaju se medju sobom: kad dolazi ono doba, kad kaurin (kršćanin) poludi? I has poludi, jer si kvarti zdravlje, unistuje i duh i tjelo, troši uzalud novac.

Možda nekome, koliko tom počinjeh življenju ima za pripisati, da vladaju medju pukom koje kakve bolesti, da im ljudi, i mužkih i ženskih; krležavili; mlitavih, zabjenih, bljogzavah, tupih, kako jih prije nabijaše, i da mnogi prije dobe umiru.

To zapriječiti nemogu ntkakvi zakoniti oblasti. Zapriječiti može samo ljudski razbor. Nek oni koji misle i prosudjivati znadu, a lih je hvala Bogu volika većina, nesudjeluju niti odobravaju, nek uplivaју na druge i riečju i činom, nek naposeb pazū na svoju djecu, nek jih uzgajaju tako, da ne budu u ludo trošila. novaca, kvarila zdravlje i ubijala duh. Trebaju nam zdrave obitelji i čil narod.

Nek nam se stranci ne rugaju, nit nas pomiluju, nego nek nam se dive.

Iz Klato nam pišu:

U nedjelju dne 28. o. mj. blagoslovljene su u ovdješnjoj župnoj crkvi novi orgulju. Ovj dan ostati će nam u trajnoj uspomeni, jer su prvi put uzitrali zrakoni milil zvukovi novih orgulja u slavu Svojljenjega.

Naša je sveta dužnost, da ovo pređamo štampi u znak zahvalnosti napraviti tvornici, koja nas je s njima obradovoljila.

Kad se je u našoj sjednici razpravljalo pitanje za nabavu novih orgulja, sjeltamo se domaće tvrdke Braća Zupan u Kamni Gorici kod Ljubljane, koja je i prve naše orgulje izradila na obće zadovoljstvo. Nije nam pri tom bilo na umu snimo goslo „svoj k svome“, nego bili smo uvjereni, da će nas ova tvrdka poslužiti kao brat brata, da će uvažiti one simpatije, koje gojimo noprarn njoj već punih 36 godina. I zbilja, nismo se prevarili. Tvornica se je našemu pozivu častno odazvala. Izradila nam je orgulje koje po svojem arhitektonskom obliku lipe izgledaju, a njihova je, unutarnja konstrukcija najnovijega pneumatičkoga sistema. Gleda glasova, da se nebi obćini predbacilo, da nije kompetentna u prosudjivanju, opažamo, da je dne 20. o. mj. obavio tehnički pregled vjeleučeni gospod. Ivan Sprachmann, profesor glazbe na č. kr. učitelistu u Kastvu, te se o njima veoma pohvalno izrazio.

U interesu je za uprave naših crkava, koje misle nabaviti nove orgulje, da se obrate na domaću tvornicu Braća Zupan u Kamni Gorici. Neće sjegurano žaliti troška. Ova tvornica ne radi skupo kao druge, njoj je glavno, da si dobrim djelovanjem steeće dobar glas, da se podigne te bude kao do sada i unapred služila na čast braći Slovencima.

Iz Kastva nam pišu: Obć. zastupstvo u Kastvu obdržavalo je sjednicu 19. pr. mj. Viećalo se do 7 sati u večer, i kako se imalo mnogo toga za riešavati nije svega dovršilo, već prenelo nastavak na 27. pr. mj. Medju ostalim probćio je obć. glavar smrt pok. dra. Marijana Drendina, odvjetnika i umirovljenog ovdješnjeg predstojnika u Zagrebu, kojeg se Kastavci sjćaju od svog prvog sabora u Istri, dne 21. marca 1871. Čestiti pokojnik govorio je na prvom saboru istarskih Hrvata o razvitku našeg pomorstva.

Retki su bili onda govornici istarski Hrvati. Na poziv onih riedkih domoljuba u Istri, priakočio je bio brat u pomoć istarskim Hrvatom iz bliznje Rieke, rođen Ričanin, ali po ocu i majci istarski Hrvat, jer mu otac Pavao Antun, riedki trgovac iz Mošćenica, majka Julijana rođena Milčić, po otcu Kastavka bila, te je bio jedan od najboljih govornika na prvom našem saboru Istre. Imado još danas živućih ljudi u Kastavčini, iz seljačke ruke, koji se sjćaju njegovog dirljivog govora nakon 37. godina, — onda mladići, danas starci — i has jedan od ovih, danas obćinski savjetnik, na spominjanje načelnika o vriednom pokojniku, prodložio je uz uzlik

slava pokojnoma, da se u to ime na njegov spomen dade družbi sv. Cirila Metoda 25 kruna, što je obć. zastupstvo jednoglasno prihvatilo u obćinsko glavarstvo već izvršilo.

Iz Mošćenica nam pišu: Dne 28. pr. mj. obdržavala je, naša radna podružnica „Družba“ godišnju glavnu skupštinu, na kojoj je bio medju ostalim izabran i novi odbor.

Predsjednicom izabrana je čestita Hrvatica gospodja Ljubica Desković, te smo uvjereni, da će i pod njezinom upravom naša podružnica učiniti svoju dužnost te tako i u buduću služiti primjerom ostalim našim podružnicam.

Lovran 3. marca 1908.

Bečki načelnik dr. Lueger nalazi se ovdje od 15. pr. mj. te stanuje u vili Brenner. Od njegovog dolaska nikad nije tri dana redom liepo vrijeme, pa ne može izaći svaki dan iz kuće. Njegovo je stanje mnogo bolje, nego li je bilo prije desetih dana, te poduzimlje za liepog vremena podulje šetnje, a i ove svaki put dulje, a kadkad se odvaze kočijom do Opatije ili prema Mošćenicama. — U nedjelju je prisustvovao misi, a onda još dulje pošao cestom u pratnji svojih, te se i kući povratilo pješice. Da je njegovo stanje bolje, nego li prošlogodišnje, o tomu ne treba ni sumnjati, a jamačno ne bi bio opet došao u Lovran i ove godine, da se nije našao prošle godine zadovoljan.

Visokog bolesnika došao je da posjeti ministar poljedjelstva dr. Ebenhoch.

Tužba na električni tramway. Izmedju Matulju, Voloskoga, Opatije, Istica, ike i Lovrana teče električni tramway već nekoliko jedana i nosi reč bi bolje nego li je malo lko predviđao. Tramway teče bez da su se mnogi preduvjeti izvršili, i oblasti kao da to nehajno motra. Da je domaći čovjek ili poduzeće, voć bi skotilo na njega i za najmanje. Tadjincu se pregledava kroz prate, samo da tadjincac pomaže c. k. oblastim širiti tadjinske svrhe. Tramway teče, a da se na mnogih mjesti nije razširila cesta, kako se je obvezalo, da se nije napravilo pločnika, da se nije uredilo razrovanih cesta i putova, da se nije učinilo potrebitih mostića i ograda, da se nije postavilo nužnih svjetiljaka. Tuže se pojedinci, tuže se obćinska poglavarstva i zastupstva, tuže se kod c. k. kotarskoga poglavarstva, tuže se sami ill kod odvjetnika, da se oni datje potuže, da učine shodno. Al žalibože sve ostaje bezuspješno, tako, da se su već ljudi počeli tužiti i na odvjetnika. Doba bi bilo, da se već jednom državitom tadjincu na rep stane, da se prilili c. kr. političke oblasti, da vrše svoje dužnosti.

Porečki kotar:

† Antun Matijašević.

Dne 25. februara t. god. u noći, umro je nakon osamodne bolesti, Antun Matijašević trgovac i posjednik u Livadama, u dobi od 61 godine. Bio je opće štovan i ljubljen i pravi rodoljub, te je bio jedan od prvih, koji je u ovom kraju počeo probudjivati narodnu svijest, i mnogo iz svog žepa izdao za narodne stvari. Neko vrijeme bio je predsjednik posujilnice u Livadama, a sada općinski zastupnik u Opatlju.

Sprovod se je obavio dne 27. t. mj. uz veliko saučeeke naroda.

Na uspomenu i počast njegove smrti darovaoe sinovi mu Josip i Petar 15 K za pripomoć siromašne škole „Družbine“ škole u Livadama, na čemu im bila ovdje izražena najtoplija hvala, a pokojniku bila lahka hrvatska zemljica koju je toliko ljubio.

Koparski kotar:

Iz Kopra nam pišu, da je medju lamonjnim slovenskimi i hrvatskimi kandidati učiteljsva nastao pokret protiv postojećem naukovnom redu i postojećim dijeljeljivarnim odredbama. Mladež namo traži nešto, od uprave zavoda, što ni ta uprava ni njezinu predtojnitelstvu ne može samo i na brzu ruku riešiti, jer to, u koliko nam je poznato ne odvli ni od uprave ni od c. k. zam. škol. vleća. Preporučamo dakle našoj mladeži da se ne daje stranputice zavesti i što bi moglo za nju imati gorkih posljedica. Naša preporuka je tim opravdanija pošto se znade obćenito, da se radi ozbiljno na tom, da se u što kraćem roku oba slavenaka odsjeka iz Kopra premjesti i da se tako gornjim željama u susret dodje.

Iz Buzeta pišu nam 1. o. mj.

Dne 24. pr. mj. vraćao se je odvjetnik dr. Sandrin iz Motovuna u Buzet, kojeg je vozio Draščić Ivan Marija iz Male Kube kod Buzeta, kočijaš kod talijanskog društva na Fontani kod Buzeta. Na čest izmedju kupalista sv. Stjepan i sela Rušnjak opazio je dr. Sandrin da kočijaša nema, jer je u selu Rušnjak pitao za nekoga Rušnjak-Ferkadin jednog čovjeka da zamjeni kočijaša, koji mu je dao svoja silna, da ga vozi u istim kolima u Buzet.

Istu večer bila je volika bura sa sni-ježicom, te je valjda kočijaš Draščić pao sa kola u blizini kupalista sv. Stjepana, jer je sutradan nadjena samo njegova kapa. — On je došao do milna Gradac i pošto u istomu nije nikoga našao, naslonio se je kod vratu, da se zaštitit od nevromena, gdje ga je našao vlasnik milna, kad se je vratio iz obilnje kreme. Mlinar ga je odpratio u krcmu Rušnjak Ivana, koji mu je dao šešir i svjetiljku i Draščić otiđe, premda nagovaran da ostane zbog ružnog vremena, veleći, da svakako mora ići za kolima živ ili mrtav, jer da neznati što bi se s njima dogoditi moglo. Svi, koji su ga vidili, iskjučuju da je napit bio. Pošto se Draščić preko noći nije povratilo, isti su nekohi od njegova rodbine sutradan odmah u potragu ali sve bijase uzalud. Tek drugi dan pred večer našli su trag na obali rieke Mirne, jedno 10 časuka daleko od kupalista sv. Stjepana, gdje se je okliznuo i možda u rieku pao, u kojoj su ga zaista sutradan našli, te bijaše pokopan u Zrenju. Ostavija iza sebe noseću ženu i jedno nejakio diete.

Koliko je brigu dr. Sandrin za svoga kočijaša imao, dokazuje najbolje okolnost, da u selu Rušnjak nije tražilo drugo, nego jednoga koji bi ga dnju u Buzet vozio, ne misleći za povedenog potrage za svojim kočijašom, kojeg bi, da se je odmah s kolima iz sela Rušnjaka povratilo, još blizu sv. Stjepana bio našao, jer razmak izmedju sv. Stjepana i sela Rušnjaka ne iznaša više od četvrt sata.

Kad je dr. Sandrin u Buzet stigao, nije nikakve brige za svojim kočijašom pokazao, jer njegova žena bijaše tek sutradan u 6 sati i 1/4 u jutro obavještena, da joj se muž nije povratio i da se noznā što se je s njim dogodilo.

Ona osobita škrb za svoga kočijaša učinila je ovdje i na prietase g. Sandrina bolni utisak, jer bi i svaki od njih učinio sve moguće da potraž svoga kočijaša tim više, što se je predmjevati moralo, da mu se je nešto dogodilo, kad se nije oglašao ni nakon pada s kola i da je ostao izložen svim nepogodama slaboga vromena, usljed čega je i nasatrdno.

Draščić je postao žrtvom svoje dužnosti, jer da se nije brinuo za svoga gospodara, bio bi prenio u krcmi Rušnjak, te bi se još i danas nalazio medju živima.

Lahka mu bude zemljica koja ga mlada pokriva. — (U trščanskom „Čistitlu“ natuca natko, da je nesretni Draščić napit bio. — Op. Urod.)

Franina i Jurina.

Fr. Ča se opeta ljudi tuže u Premanturu. Jur. Zač im slavni puljski kapetanat šalje nekakve zaključke glede primicelja u talijanskom jeziku. Neke su je vratili nazada i pitaju da im se hrvatski piše.

Fr. Tako bi morali činiti svi naši ljudi u svakom poslu, pa bi se onda naučile oblasti štovati naš jezik.

Razne vijesti.

Poprje dra. Andrije Stangera.
Veliki naš umjetnik Rendić proslavio se novim umjetničkim radom, izradio je najne poznatog rodoljuba g. dra. Andrije Stangera odvjetnika i načelnika u Voloskom te zemaljskog podkapetana. Rendić je dobro zavirio u dušu Stangera kad je onako majstorski izradio poprje; pričinja ti se da ti onaj blagi Stangerov pogled nešto govori kako je znala sto i sto puta govoriti duša i predbro Stangerovo srce. Izražaj lica, svjetlo čelo, one nabore po njemu, sve ti to govori o plemenitosti Volosko-Opatijskog načelnika i o umjetnosti našega Rendića.
Poprje se nalazi u novo sagradjenoj občinskoj dvorani u Voloskom.

Državna pomoć za Istru.
Sutra će, u ministarstvu financija, biti konferencija glede državne pripomoći za Istru. Na konferenciji sudjelovat će i naši zastupnici.

Hrvatski sabor.
Hrvatski je sabor sazvan za dne 12. tek. mj, te bi se zatim imalo izabrati četrdesetoricu delegata za Budimpeštu, ako međutim ne dođe do kakvog iznenađenja.

Vjenčanje.
Primamo: Carmen Gelletich, Dr. Karlo Lukež, savjetnik c. kr. financ. odvjetništva, vjenčani. Lovran-Trst. Februara mj. Bilo sretno!

Gosp. Ignacij Syomec učitelj iz Gornjeg grada i gosp. Cecilija Maurović vjenčani u Dobrinju dne 2. marja 1908.
Čestitamo!

Narodni darovi. Veleč. gosp. Ivo Sintić, zupnik u Bell na otoku Cresu, poslao nam je K. 2— za „Družbu sv. Ćirila i Metoda“ i K. 2— za „Bratovštinu hrv. ljudi u Istri“.

Ugledna obitelj Tomasić u Opatiji darovala je, prama zadnjoj želji pok. Iv. Tomasića, svoga člana, 1000 K Dječkom Društvu u Pazinu; 500 K Družbi sv. Ćirila i Metoda te 200 K Volosko-Opatijskim društvima: »Lovorue, Vatrogascima i glazbi.

Ugledali se i drugi imućnici u ovaj rodoljubni primjer.

Prigodom vjenčanja Matka Prodan u Kaldriu sakupljeno je za „družbu sv. Ćirila i Metoda“ K. 7—, i prigodom vjenčanja Milanović Petar sakupljeno je u Istri svrhu K. 11 i 80 para, koje avote bljnu izručene blagajniku ovdjašnjo podružnice sv. Ćirila i Metoda.

Živili mladenici i vrli darovatelji, te naši mnogo nasljednika.

Gospodin Vjekoslav Cucandić u Klani šalje nam K. 21— za „Družbu sakupljenih u društvu prigodom svečanosti blagoslovljenja novih orgulja. Veleč. gosp. Franjo Peršić, zupnik u Vrhu, kod Buzeta šalje za „Dječvo prip. društva“ K. 10 40 sakupljenih na piru „djece“ dne 25. II. 08. Živili.

„Narodna Prosvjeta“.
Primili smo broj 3 godine III. Ipepe ove učiteljske smotre. Sadržaj ovog broja je sljedeći: Za čim tež. ... Spj. Aleksander Kešuc. — Ustanovni razvoj naše monarhije od god. 1848-1908. Piše prof. Nikola Žic. — Sivi gušter (gušterica). Bijeloško posmatranje. — O vrlinama i manama. Piše Dayorin Trateojak. — U druga učiteljska. Piše. Jelica Belovičeva. — Vjestnik. — Književnost i umjetnost. Lične vijesti.

Izlazi svakog prvoga u mjesecu. Godišnja cijena je 5 K.

Poraba hrvatskog jezika u ratnoj mornarici. U sjednici ugarsko-hrvatske delegacije dne 14. o. mj. uzeo je rječ hrvatski delegat g. Dr. Božo Vinković. On se potužio u hrvatskom jeziku, da se u akademiji ratne mornarice na Rteci na hrvatski jezik malo pazi. A tako isto u Pull i u drugim službama ratne mornarice. Glasovat će ipak on i njegovi drugovi za proračun, jer mornarica mora da brani obale Jadranskoga mora, dakle i obale Hrvatske, Dalmacije i Istre.

U popodnevnoj sjednici odgovara pomorski poručnik Lučić uoblasten od zapovjednika mornarice na opazke raznih govornika. Szemeru veli, da brodovlje nije tu za paradu, nego da u koliko je moguće odgovara potrebama državne obrane Vinkoviću odgovara, da poraba hrvatskog jezika nije tako zapuštena, kako se misli. U akademiji ratne mornarice podučava se hrvatski jezik tri godine i pol. Stroga jedna naredba nalaze častnicima, koji su saobraćaju sa hrvatskim vojnicima, da moraju znati hrvatski jezik. U Pull postoji jedan poseban tečaj, za podučavanje ovog jezika častnicima. Veći dio auditora poznadu hrvatski. Ovaj se jezik toliko uči, da bi bilo nemoguće brinuti se više oko njega.

Neznam da li odgovaraju na vlastiti svi navodi g. izvjestitelja, ali dvojim, da se čini za poduku u hrvatskom jeziku baš toliko, da se više činiti ne može. Kažu nam, da se pod sadašnjim zapovjednikom ratne mornarice nastoji popraviti stare pogriješke i u tom obziru, nu dok se posva poprave, hoće se još dosta muke i truda i dobre volje. (Op. uredn.)

Mjesto kanceliste. Kod c. k. kotarskog suda u Motovunu valja popuniti jedno mjesto sudbenog kanceliste u XI. plat. razredu.

Imenovanja i premještanja u političkoj službi. Ministar za unutarnje poslove je imenovao višega kotarskoga komisar sa naslovom i značajem kotarskoga glavarina Guidona Polley-a u Koprnu i namjestničtenoga tajnika, naslovom i značajem kotarskoga glavarina, Artura baruna Schmid-Zaborowa u Voloskom, kotarskim poglavarima.

Namjestničtvom tajniku Edmundu Fabiani u Tratu je podijeljen naslov i značaj kotarskoga glavarina. — Kotarski komisar Ernest conte Dandini de Sylva je imenovan namjestničtenim tajnikom na Primorju. Premješteni su: Kotarski poglavar Oton Schneider iz Poreča u Gradisku, kotarski poglavar dr. Geza Murad iz Trata u Poreč kao voditelj kotarskog poglavarstva, namjestničten tajnik Rudolf Gorizutti iz Pule u Trst.

Novi ravnatelj financio u Tratu; Ovih dana sfiljlo je imenovanje novoga ravnatelja najviše financiualne oblasti u Primorju u osobi dvorskog savjetnika g. Dominika Rotlina-a, rodom iz Buzeta. Njegovim zamjenikom imenovan je ravnatelj glavne carinara u Tratu gosp. barun O. Hober.

Istom povodom podijeljen je načelniku purezne uprave (n. nadzavjetniku gosp. Kuharčeviću naslov i značaj dvorskoga savjetnika.

Glavna skupština Matice Hrvatske
Ovim sazivam zakladnike, radnike i počasne članove „Matice Hrvatske“ na dan 26. ožujka 1908. u 4 (četiri) sata popodne u malu dvoranu zem. glazbonog zavoda u glavnu skupštinu.

- Dnevni red:
1. Besjeda predsjednikova.
  2. Izvještaj tajnikov.
  3. Izvještaj blagajnikova.
  4. Popunjenje odbora.
  5. Predlozi, koji se osam dana unapried predsjedniku prijave.

U Zagrebu, dne 29. veljača 1908.

Ugledajmo se u Talijane! Talijanski listovi u Trstu priobćuju uspjehe o razpacavanju biljega pogibeljnog nam društva „Lega nazionale“. Od tih prodalib se u jednoj godini čitavi milijun. Prema tim vijestima najveći se dio prodao u Trstu pak u Trentinu, zatim u Istri, najmanje u Dalmaciji. Ali u Dalmaciji, primjećuju talijanski listovi, prodalo se treći dio onoga što se prodalo u Trstu, a savravnju li se brojevi pučanstva u Trstu i Dalmaciji, to bi značilo, da se je u Dalmaciji razmjerno prodalo pet i šest puta više „glinib“ maraka nego li u Trstu. I onda ti jedni listovi plaću i naručio e zaspalozm rodoljublju u Trstu, o pomanjkanju avlesti lid. No čemo da se upustamo u pobijanje te statistike, svakako činjenica je, da ona „baka“ talijanskih duvaljujudih u Dalmaciji znado da pokaže čudesa svoje požrtvovnosti, što ako glasi prikorom za ostalo Talijana na ovim obalama, nu znači ni za nas nikakvom pohvalom. Valjalo bi se propitati kod Ćirilo-Motodskih zidara u Zagrebu, koliko se je družbinih maraka prodalo u ovim našim stranama otkad ovo marke postoje. I onda bi se vidjelo, kolika je naša požrtvovnost, kolika li svičat rodoljubnu dužnost.

Proizvodi marke u Istri. Vadimo sljedeće podatke iz službene statistike o proizvodih zemlje u drugoj polovici prošle godine u Istri. Vino je rodilo do pol milijuna hektolitara, dokle za jednu trećinu više od srednje produkcije. Biela su vina izvrstna, te su razprodana većinom još u grozdju. Crnoga vina ima još sva sila u zalih. Glede kavkođe vino je poprčno dobro, a samo je u nekim krajevima lošije, gdje je grozđe pretrpjelo od kiše. — Ulje je vrlo slabo. Istra uobće radja maslinom, ali prošle godine i slabije nego li obično. Susa nije dala maslinama da dožore (Maslino su trpile prošle zime. Op. uređ.) — I žito je slabo urodilo radi suše. Inače u Istri se svake godine uvazaju znatno količine žita iz vanu. — Jedna je trgovina sa gorivima koja u Istri napredju. Stanovnici gorskih predjela (Čidi) obaraju čitave hrastove šume i gdje su nasadi maslina u Ćidariji. Op. Ured.) Veleke grede odpremaju se u Trst i na Rieku, a u svježijima složenio drveće u veliko se šalje u Metko i Chlogga. Ugljen se prodava u volike u Trstu, Pull i drugdje. — Lnje je polje znatno odućilo nastalcu poljodjelaca i kopača.

Seljaci vole se seliti u Ameriku, a mnogi ostavljaju polja, da potraže zarado industrijskim sročajima Trstu, Pull i na Rieci.

Vinski zakon nalazi se na prodaji u našoj tiskari (Laginji i dr., Pula, via tiznu, udnih grčeva i nospavanja trpjela, Giulia 1) po 10 para komad, tiskan na svo sam pokućno da joj potognem ali debelom arhiv papiru. Uz gornje cijene ima se postati za post-troškovo do 5 ko kušam, pa gle čude, od onog dana elin para, od 11 do 25 komada 20 para, od 25 do 50 komada 30 para. Više po- pratinčemo.

Pismo iz Ameriko.
Iz Humbolt Arcata u S. Americi pisa nam g. Vjekoslav Ferlan Ribar, predsjednik

Odejska 249 „N. H. Z.“ Hrvatsko podp Društvo „Sv. Jelena Kastav Grad“ sljedeće pismo, kojeg na njegovu molbu objelodanujemo:

Dne 6. maja pr. god. odputovali su u mltu mi domovinu tri člana „Hrvatskog Podpornog Društva Sv. Jelena Kastav-Grad“ Odejek Br. 249 N. H. Z. i to: braća Andre i Josip Bačić iz Popovići i Ivan Puharić iz Rubesji (oba sela u občini Kastav). Odputovali su iz S. Francka kroz agenturu Turato i Mareglia put New-Yorka.

Došavši u Niagara Jals dne 16. maja nesretnik Puharić Ivan šonuo je pameću te su ga braća Bačić izručili poljeji, koja ga sutra dan pustila, nu od tada neznam ništa za njega, nezna se jeli živ ili mrtav. Da su braća Bačić imali snjime kršćanskoga uztrpljenja za malo sati bili bi došli do New-Yorka, te tamo izručili Puharića našim ljudima, a ne predati ga tuđinju u naručaji!

Međutim gorko je zaplakala razovljena mu supruga i malena dječica za gublikom oca i hranitelja. A ti dragi šurjaci Antonović-u iz domovine, a ja ovdje iz Kalifornije, nesmiļmo prestati, dok ne doznamo štogod o Puhariću, da li je živ ili mrtav.

Naš gori navedeni odejek ustrojili smo god. 1908. mi kastaveli.

Nekeji su se od naših već povratili domovini i pošteno svoju dužnost učinili, to dug svoj platili, nu ima takovih, koji su se sramotno poneli, te otili iz Amerike, bez namirili dug društvu i modju dužnicima je jedan iz Opatije. Neka se ti nepoštenjakovići sjota prisegne položene kad su stupili u društvo, velikih onih riječi: „Tako me Bog pomogao“, koje su oni nemilo pogazili i neka ne misle da ka se možda kojigod od njih vrati amo, da će biti primljen u društvo. Dođem one prve, koji su se pošteno obnasli, primiti će „N. H. Z.“ svaki čas objeručke.

Ovoliko u lino našeg odsjeka, a mltoj mi domovini šaljem iskren hrvatski pozdrav.

Vjekoslav Ferlan Ribar, predsjednik.

POZIV

na IV. glavnu skupštinu
Zrenjskog društva za štednju i zajmove registrana zadruza na neograničeno jamčenje, koja će se obdržavati dne 15. marča 1908. u 4 sata po podno u školskoj dvorani družbino skola u Zrenju.

- DNEVNI RED:**
1. Izvješće odborskog djelovanja;
  2. Potvrda obračuna za god. 1907;
  3. Promjena pravila;
  4. Slučajni predlozi.

Obraćun izložen je na pregledanje u župnom stanu u Zrenju od 7. marča do 15. marča 1908.

Bronj dne 28. februara 1908.

Odbor.

Najveće čudo u ovom stoljeću jest bezdvojbno dvostruko-elektro-magnetni krat R. B. broj 80987, izum g. Alberta Möllera iz Budimpešte 86 kotar, Vandez ulica broj 84. On dobiva priznanice od takvih bivših holostnika, koje su već 20 do 25 godina bolovali i u opći mislili da više nikada ozdraviti ne će, ali svaki onaj koji se je na Möllero izum obratio, osvjeđoće se je o čudu. I danas smo opet u stanju jednu priznanicu proglasiti. Ista glasi: Štovani g. Möller! Moja supruga je 9 godina na glavobolji, nesvjestice, reumatično, tiskari (Laginji i dr., Pula, via tiznu, udnih grčeva i nospavanja trpjela, Giulia 1) po 10 para komad, tiskan na svo sam pokućno da joj potognem ali debelom arhiv papiru. Uz gornje cijene ima se postati za post-troškovo do 5 ko kušam, pa gle čude, od onog dana elin para, od 11 do 25 komada 20 para, od 25 do 50 komada 30 para. Više po- pratinčemo.

Zeludčane kapljice

priložavane i poznate pod imenom

Markove kapljice

sredstvo protiv slabosti želudca, lincollo protiv pomanjkanja tekućine za jelo, protiv grizu i grčevina u želudcu i žučniku, protiv neudolosti od vjetrova. Poslije teškog razinog ili preobilnog jela podupiru naravnu probavu. — Tucez 4K, 5 tuceta 17K, 10 tuceta 32K, franko postavljeno na svaku poštu.

Molim izvolite mi poslati još 12 bočica zeludčanih kapljica jer mi nužno trebaju pošto na meni upravo čudotvora. Bufo Pazio, Kastel stari. Molim poslati mi jedan tucet kapljica pošto pošto sam uvjeren već kod prijašnjih narudba da djeluju izvrsno, te da svako u zgodom iste mojim prijateljima preporučiti. — Ovakvih dopisa, koje ne mogu sve ovdje navesti ljudem još mnogo, te stoje svako na uvid. Ove kapljice pripravljaju samo Gradiska ljekarna u Zagrebu, pak zato treba kod narudbi pisati točno na adresu:

Gradska ljekarna Zagreb, polag trga sv. Marka 20.

Prodaja siena.

Prodajemo na veliko suho i zdravo prešano sieno.

Pobliže obavjesti daje:

Hrv. poljodjelska banka, dioničarsko društvo

Zagreb, Preradovičeva ulica br. 5.

PEČATE

iz GUME Izradjuje tiskara

Laginja i dr.

Via Giulia 1. - Pula - Via Giulia 1.

Narodnom obćinstvu preporuča svoju bogato snabdjevenu robnu trgovinu

Marko Zović

krajački majstor

PAZIN — Narodni dom.

Naručbe obavlja brzo i točno uz umjerene cijene.

JEFTINO I BRZO.

CEĐULJICE

sv. ispojdje i pričest

Izradjuje

NARODNA TISKARA LAGINJA i dr. — PULA Via Giulia, 1.

JEFTINO I BRZO.

U interesu vinogradara!

Upozoruje se: gospodarske zadruge, pojednike i trgovce da je glavno skladiti za prodaju u Primorju poznatog

Sumpora specijaliteta Albani kod Pesaro

vlastništvo

Sumpornih ruda Trezza-Albani-Romagna

počvereno isključivo tvrdki

Paolo Rocco e Nipoti Trst i Rovinj

Za cene i obavjesti obratili se jedino navedenoj tvrdki ili njezinim ovlaštenicima u Poreču gospodinu Ezidiju Rocco, a u Rovinju gospodinu Antonio Biondi.

Objava otvorenja.

Podpisani časti se ovim obznaniti P. n. obćinstvu grada Pazina i okolice da je otvorio vlastiti

Urarski i zlatarski posao

u kući gosp. Antona Berčosa u Pazinu.

Mnogogodišnje njegovo iskustvo i do sada stečeni dobar glas radi solidnih i jeftinih radnja, dovoljno mu je jamstvo, da će ga dovoljan broj P. N. mušterija posjetiti.

Dragutin Gallhofer.

Svjjećarna na paru J. M. Caprač, Gorica, ul. Sv. Antona b. 7.

Preporuča pred. svjećarnu, izvrsnom starčinstvu, p. n. slavnom obćinstvu svijeće s prikladnog početnog vonka. Kilogram po K 5. Za prikladnost jamčim s K 1000. Parafin Myrtilac, Styrax, šilja i stakla za vjetrovno svjetlo po jeftinijoj cijeni. — Trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drveće, vjetrovne svijeće i med najjeftinije vrste uz veoma niske cijene. — Jednako kupci i svake množine po najvišoj, dovoznj cijeni.

Na nabjvećje izlazećje odjanki franke.

Utemeljena god. 1894.

NARODNA TISKARA

Utemeljena god. 1894.

LAGINJA i dr. Pula, via Giulia, 1.

Preporuča sl. obćinstvu svoju tiskaru, knjigovežnicu, papirnicu i tvornicu pečata.

U papirnici mogu se dobiti sljedeći:

Mollivenici:

Učeha starosti. Čvrsto uvezan. Tiskan velikim slovima, po K 1-60, 1-80 i 2-50. Ima prijatelje djece. Čvrsto i liepo uvezan, po K —60, —70, —75, —80, —80 i 1—.

Antjevo čvarko. Mollivenik za djecu, po K —40, —50, —60, —70 i 1—90.

Sv. Anton Paduanski i njegovo štovanje. Elegancino uvezan po K 1-60 i 1-80.

Vrtić Gospodnji. Uvezan u kožu, po K 3—.

Nijež nebeski. Uvezan u baršunastu crnu kožu sa zlatorezom po K 3-80.

Slava Bogu a mir ljudem. Uvezan u snu kožu po K 4—.

Pomolimo se. Uvezan u veoma snu kožu po K 7-60.

Pobožni pčelnik. Uvezan u mehku crnu kožu po K 1-80.

Pobožni mornar. Uvezan u tvrde korice po K —80.

Našom nakladom izlaze su sljedeće knjige: Ob uljudnom i pristojnom ponašanju po K —40.

Putovanje N. V. B. Marije Terezije* na Mito Antile i Kubu. Pjesma, K —40.

Rat u Kini. Pjesma, K —40.

Brzi računar ili pregledna knjižica za proračunavanje dnevnice, K —80.

Knjižica nedjeljne nadnice (u hrvatskom, njemačkom ili talijanskom jeziku) K —60.

Komisionalne knjižice, K —80.

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVJEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod nloga, reuma, astme (teškog disanja), neapavanja, zujanja u uhu, auralgije, glavobolje (migraine), krcanja grudi, zubobolje, mučevne slabosti, stidne ruke i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja poželje, mučevni, nesvjestice, naglosti, drhtanja na licu, infuzije skopane na bubeću hrta, bilidila (malekruvost), želudanih grčeva, bezidebnosti, lachlaza, napuknutosti, svih genitij grčeva, kogačondrie, ljiceanih grčeva, hitemorhoida, kao i kod svake slabosti itd. stuzi kao: konakuljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja celim tijelom djeluje, elna se rečeno bolest u najkraćem vremenu izliče.

Poznato je, da ljegnel kod navedenih bolesti viškratno elektrizovanje dela upotrebljaju, ali ipak uz taj način, da 'jaka struja' 'slab' prolazno i poravnano kroz telo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zvjezde R. B. br. 86967, kako je već rečeno, umjerenim nadnom napređivanjem na telo djeluje, što svatko drzem izlječenju dovodi, nego li prvi postupak. — Dó 20

godina stare bolesti izličebo su sa mojim strojem pošto i od izličebo sa mojim strojem R. B. broj 86967 izraduje zahvale kao i od odličnih slojeva izlano svjedoka i primanje iz izvju strana svijeta pohranjene su u mojoj glomohani, gdje stoje svako komu u svako doba na uvid. — Gdje NIJE DAN LIJEK NIE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo protiv gore navedenih bolesti, a onaj bolesnik, koji po mojem stroju neće bio izličen najduže u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozičenjem osobito p. n. obćinstvu na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kad 'n' Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zvjezda R. B. br. 86967 osobito se kvali i uživa vradnu dopadnost: jer radi svoje izvrsne ljekovitosti.

MALI STROJ STON 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STON 8 K. Rabi se kod ostarelih 90 godina kroljenih bolesnih.

Doplivanje i narudbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Proučeni ili ako se novac uspred pošlje, razalije glavna prodavona za tu inozemstvo.

ALBERT MÜLLER, Budimpešta, V/41. Kolar, Vadasz-ulica br. 34.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju sadržanih dielova jedan ili više po krana 100.

Prima novca na študnju od svakoga, ako i nije dan te dielo bez ikakvog odblika.

Vraća na študnju uloženo iznose do 2000 K bez predhodnog odakna, a iznose od 1000 K ako se nije kod ploženja usljedno ustanovio vedli ili manji rok za odakna, na odakna od 3 dana.

Zajmovo (posudo) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na zvonjicu i saduñice na garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—za sati prije podne i 3—6 sati poslije podne; u nedjelja i blagdana zatvoreno.

Držtvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kuća (Narodni Dom) prvi pod deano, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.